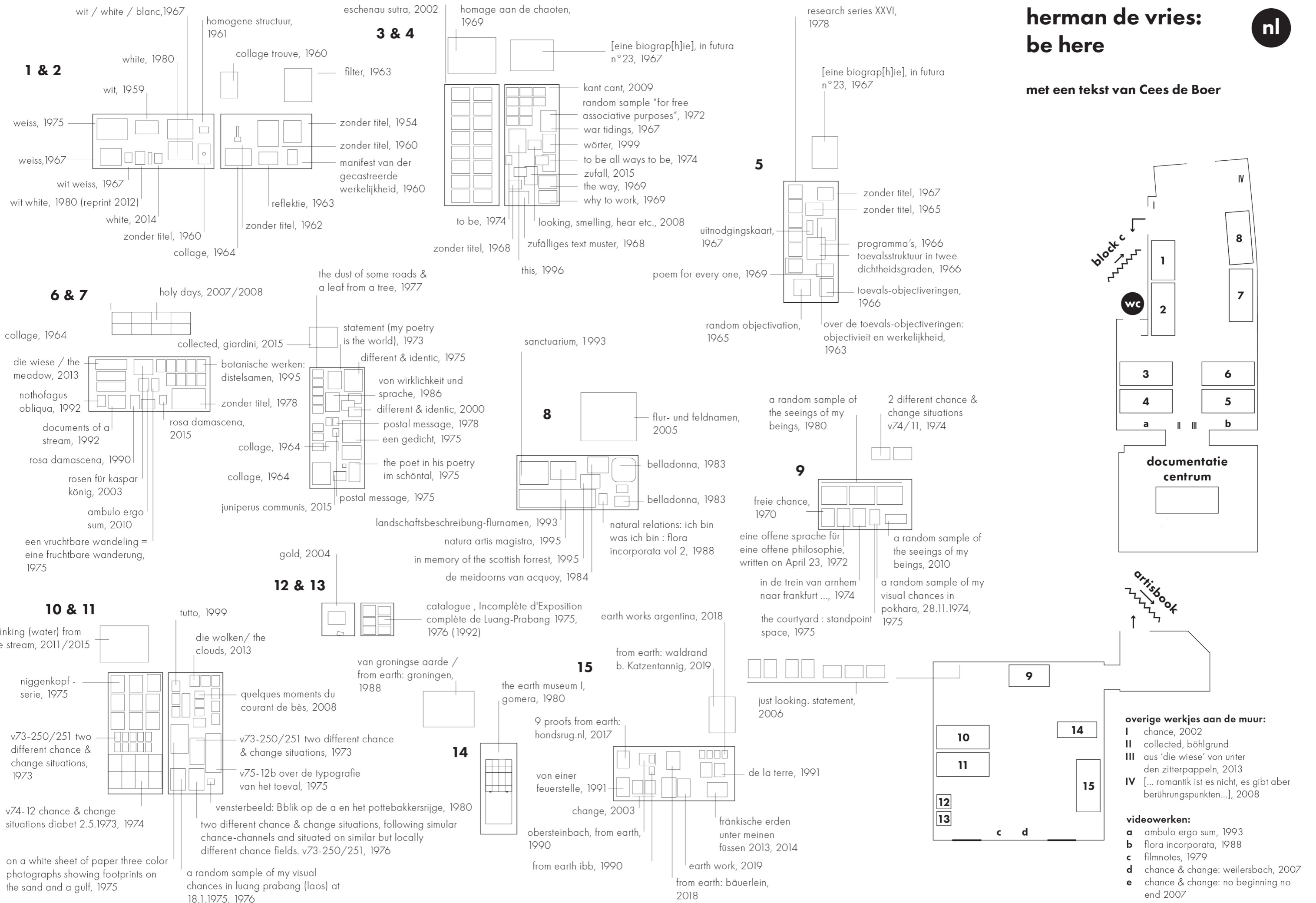

herman de vries: be here

met een tekst van Cees de Boer

herman de vries: be here

Cees de Boer

De tentoonstelling **be here** presenteert een thematisch ingedeeld over-zicht van teksten van herman de vries en zijn bijdragen aan publicaties, tijdschriften en catalogi. Het betreft enerzijds toelichtingen op het eigen werk, anderzijds *artist's statements* die veel verschillende vormen kun-nen aannemen: een enkel woord op een pagina, een gedicht, een foto-beeld of materiaal uit de natuur met een titel, een geluidsopname. De overgang van *statement* naar kunstwerk is in het oeuvre van de vries vaak vloeiend en bij nader toezien blijkt het de kunstenaar om dergelijke kleine, maar essentiële verschuivingen te gaan.

De titel **be here** is op zich al een kort *statement*. Het is een uitnodiging, door de kunstenaar aan ieder van ons gericht, om ergens op in te gaan, zoals de vries vaak zegt: ingaan op de dingen, op de natuur, op de plek en de ruimte, op de situatie en de ervaring. De uitnodiging is eenvoudig en direct. Waartoe wordt uitgenodigd, heeft daarentegen veel dimensies en wordt doorgaans ervaren als oneindig complex. Of maken wij **be here** misschien nodeloos ingewikkeld door **to be** en **here** op te vatten als teksten met een complexe logica? Is ergens-op-in-gaan misschien eenvoudiger dan wij denken? Waarom vinden we de uitnodiging **be here** zo lastig te accepteren?

De teksten waarmee herman de vries in de loop van de tijd zijn werk heeft begeleid, zijn altijd helder en direct; nooit probeert de vries te zeg-gen wat niet gezegd kan worden. Met de taalfilosoof Ludwig Wittgenstein deelt hij het besef dat de taal een werkelijkheid naast de werkelijkheid creëert. De conclusie van de vries is daarom dat elke tekst *to the point* moet zijn.

de vries en Wittgenstein delen tevens de visie dat taal niet alleen zegt, maar ook toont, met andere woorden: een visueel, presenterend ver-mogen heeft. Van deze kwaliteit van de taal heeft de vries op uiteenlo-pende manieren gebruik gemaakt: door taal als materiaal te behandelen, door teksten te fragmenteren, door taal via haar paradoxale eigenschap-pen te ondergraven.

Ook wat dit betreft is de vries steeds *to the point* als hij op min of meer willekeurige locaties in een landschap een gouden punt aanbrengt. Dit zwijgende gebaar, dit aanwijzen van (een altijd uniek) iets, het achterla-ten van een spoor in tijd en ruimte dat door een wandelaar kan worden waargenomen (of niet...) - dit is een punt dat niet het einde van een tekst markeert, maar een

uitnodiging aan de wandelaar om **dit** als het middelpunt (een van de vele...) van de wereld te ervaren. herman de vries geeft een aanwijzing hoe je een eigen veld van ervaringen kunt openen waarin taal, tekst en verhalen een ondergeschikte rol spelen.

Een dergelijk spoor dat de kunstenaar achterlaat, is tegelijkertijd fysiek én open; *open* is vaak het woord dat de vries prefereert boven het woord abstract. Het is ook goed als de ontmoeting niet plaatsvindt, als de uitnodiging niet wordt opgevolgd, de aanwijzing niet wordt opge-merkt, als het louter voor zichzelf een heldergouden punt is dat een zon-nestraal vangt en weerkaatst.

Als de vries aan een plukje straatgras (*Poa annua*) de titel een gedicht meegeeft, betreft hij taal en werkelijkheid zo in elkaars domein, dat de werkelijkheid sporen achterlaat in de taal, en de taal in de werkelijkheid. Bovendien betreft hij kunst (poëzie) en natuur op elkaar. Perspectieven worden uitgewisseld. Aldus spreken taal, natuur en kunst niet langer over elkaar, maar spreken zij tegen, met, door, parallel aan, voor elkaar.

be here is een uitnodiging aan de kijker, is een aanwijzing voor de lezer die naast kijken en lezen ook kan luisteren, proeven, ruiken, aanraken. Bij herman de vries is een aanwijzing heel vaak letterlijk de handeling van het aanwijzen. Niet een suggestie, een idee, een concept, iets ab-stracts en al helemaal niet iets metafysisch dat met een hoofdletter ge-schreven dient te worden. Het is een vingerwijzing, een handeling van bijna of helemaal aanraken, een wijzen naar **dit, dit** aanraken zonder dat de taal nodig is, een zwijgend én veelzeggend gebaar.

Dergelijke gebaren met de vinger, hand of het oog (maar ook met het oor, met de tong, met de neus) zijn gebaren met het lichaam dat aan de taal vooraf gaat, het lichaam dat niet door taal vervangbaar is. Een be-langrijke tendens binnen de westerse filosofie van de 20e eeuw is om het lichaam tot een verhaal om te vormen, als een tekst leesbaar te maken. Het pleidooi van herman de vries daarentegen: ergens-op-in-gaan door te proeven, te ruiken, te luisteren, te kijken, te lezen en bewust te zijn met de naakte huid. Kortom een lichamelijke die aan de taal vooraf-gaat, die *fysica* en *metafysica* equivalent maakt, zoals een text uit 1994-1995 formuleert.

be here, als titel en als aanwijzing, nodigt uit om op de werkelijkheid in te gaan - vooral op de werkelijkheid van de natuur als kunst, en van de natuur als ecologisch model voor de menselijke existentie. Vandaag de dag zijn we helaas gewend geraakt aan een stroom van ondertitels die onze directe ervaring van de natuur voortdurend vertalen en van

com-mentaar voorzien. herman de vries roept op om natuur en existentie niet metaforisch, niet symbolisch, niet als staand-voor-iets-anders te ervaren en niet als sprekend-over-iets-anders waar te nemen. Het oeuvre van herman de vries is een oefening in waarnemen (aanraken, proeven, rui-ken, horen, zien, bewust zijn) zodat je met je hele lichaam deel gaat uit-maken van het veld waarin je je bevindt.

be here of **to be** of **this** of **joy** of **in finity** zijn sporen die door herman de vries hier en daar worden ingevoegd in de werkelijkheid. Het "zijn mi-nimale teksten, die ik in een geliefd landschap achterlaat. filosofische fragmenten - fragmentarische filosofie. geen systeem! dat zou een ge-vangenis zijn. vrijheid is een voorwaarde voor kennis. samenhangen zijn er om te ontdekken, door een vrije lezer zelf tot stand te brengen. deze teksten bevinden zich niet voor niets in de natuur, in het bos: daar zijn van plek tot plek relaties. het bos als geschikte ruimte, biotoop, voor contemplatie. het lopen, het bewegen, het zoeken, het vinden als manier van kennis-maken en misschien ontdek je onderweg wel iets belangrij-kers dan wat je zoekt."

Door hun open karakter verijdelen dergelijke filosofische fragmenten dat zij ingevlochten kunnen worden in de eindeloze ketens van interpreta-ties, annotaties en metafysische vermoedens die de geschiedenis van bijna 3.000 jaar westerse filosofie karakteriseren. Zijn pleidooi - in woorden, beelden en handelingen - voor wat het naakte lichaam raakt, verschaft het werk van de vries een unieke positie die uiteindelijk niet beperkt is tot de kunst of tot de filosofie.

Ook is herman de vries slechts zijdelings geïnteresseerd in de coördina-ten die voor de westerse wetenschap bepalend zijn: tijd, ruimte, causali-teit, doelmatigheid, waarheid, herhaalbaarheid. Hij vestigt de aandacht op het bijzondere fenomeen dat de natuur uitsluitend uit individuen be-staat, uit individuele en unieke creaties van de evolutie die door samen-werking, die door elkaar aan te raken, verbindingen leggen en daardoor veranderen.

be here nodigt uit tot bewust zijn. **be here** wijst naar *dit - dit* op de markt, door de stad, bij een boom, in een steen, op een wand, met een boek, tijdens een reis, na een wandeling, in stromend water. herman de vries hoeft dan ook niets te veroorzaken, niets toe te voegen aan een werkelijkheid die het al moeilijk genoeg heeft om van achter al onze tek-sten, verhalen en andere netwerken te voorschijn te komen.

colofon

be here - herman de vries
teksten & bijdragen 1955-2021
5 juni - 17 juli 2021

Curator: Henk Woudsma
Inrichting: Marinus Augustijn en Henk Woudsma

Publicatie
Vormgeving: Pieter Augustijn
Tekst: Cees de Boer
Editing: Ruby de Vos

Stichting ARTisBOOK en Galerie Block C zijn de volgende bruikleengevers dankbaar voor het beschikbaar stellen van de kunstwerken: Agnes Scholte en Marinus Augustijn, Cees de Boer, Co en Lilian Seegers, Kunstcentrum, De Stroom Den Haag, Lola Diaz Cantoni, herman en susanne de vries en Henk Woudsma

Stichting ARTisBOOK
Galerie Block C

herman de vries guerrilla art group

van Bijleveltstichting

Kunstraad groningen